ПЕШКИ ТЕНЧЕРИ ПРОЛЕТАРИСЕМ, ПЕРЛЕШЕР!

КОММУНИЗМ ЯЛАВĚ

Совет Союзĕнчи Коммунистсен партийĕн Чăваш обкомĕпе Шупашкар хула советĕсĕн тата Чăваш АССР Верховнăй Советĕпе Шупашкар хула Советĕн хăçăн

1953 çул
Август
11
ЫТЛАРИКУН
№ 157 (9066)

36-мĕш çул тухать.
Хакĕ 20 пус.

Паянхи номерте

СССР Верховнăй Советĕн ларăвĕсем. Союз Советĕнче (1 стр.).

Национальăçсен Советĕнче. Союз Советĕпе Национальăçсен Советĕн пĕрлехи ларăвĕ (2 стр.).

СССР Верховнăй Совет Президиумĕн Указĕсене çирĕплетесси çинчен. СССР Верховнăй Совет Президиумĕн секретарĕ Н. М. Пегов депутат тунă доклад (2 стр.).

Советлă Социализмлă Республикăсен Союзĕн 1953 çулхи Государство бюджетĕ çинчен ăшшăнăн Закон (3 стр.).

Ялхуçалăх налогĕ çинчен ăшшăнăн Закон (3—4 стр.).

СССР Верховнăй Совет Президиумĕ СССР Вăтам машиностроени министерстви туса хурасси çинчен кăларнă Указа çирĕплетесси çинчен (4 стр.).

СССР Генеральнăй Прокурорĕ пулма уйăрса тарасси çинчен (4 стр.).

СССР Верховнăй Сучĕн членĕсене суйласси çинчен (4 стр.).

СССР Конституцийĕн (Тĕп Законĕ) 126-мĕш статьине улшăнчесем кĕртесси çинчен ăшшăнăн Закон (4 стр.).

Совет çĕршывĕн аслă задачисем

Августăн 8-мĕшĕнче тухăç. «Известия» (Ирсăн) хăçне çапла çырать:

Паян «Правда» хăçатра Советăн Социалистăн Республикăсен Союзĕн Верховнăй Советĕ СССР Союзĕн 1953 çулхи Государство бюджетĕ çинчен ăшшăнăн Закона, ялхуçалăх налогĕ çинчен кăларăн Закона тата Верховнăй Совет Президиумĕ кăларăн Указене çирĕплетесси çинчен ăшшăнăн постановленисене пичетет. Çак документсенче Совет Правительстви Коммунистсен партийĕн политики—çĕршывăн социализмла халăх хуçалăхне малалла ăнăçлăн аталантармали, ăçсăмлисен материальăн пурнăçне лайăхлатмали тата культурăлăх шайне ÿстермели политика палăрса тăрать.

Верховнăй Советăн пилĕкмĕш сессийĕ пĕтратăн çĕленчĕ пысăк пулнă лару-тăрăвсенче пиртен. Сессия пĕтĕм çĕре çывăх халăхăн çирĕп пĕрлĕхне, совет халăхĕ хăйĕн тăван Коммунистсен партийĕнĕн Совет Правительстви тавра тачă пĕтĕçсе тăнине кăтартса начă. Сесси çăмха та ÿçĕн кăвăртта пачĕ: совет сăмсисем пирĕн çĕршывăн ушăнăх çăвăкăн чăтăлă задачисене ăнăçлă пурнăçăмăна хăвĕр çăвăçĕ.

Верховнăй Совет депутатăсем, пĕтĕм совет халăхĕ сессие СССР Союзĕн Министрĕсен Советĕнĕн Председателĕ Г. М. Маленков ютташ тухса калăнине пĕтĕм çĕререн хăпăç туса ăшшăнчĕç. Çак сăмаха партин Центральăн Комитетĕпе Совет Правительстви социализмла государствăн шалти тата тулашри политики ешĕне кăларса тăратнă задачисене пур енчен те тĕплĕн ниçĕлесе панă.

Пирĕн çĕршыв çĕнĕ вăй-хăватпа малалла аталанса пырать. 1953 çулхи Государство бюджетĕ çинчен ăшшăнăн Закон пилĕкмĕш пилĕççулăхăн виççĕмĕш çулĕнче халăх хуçалăхне аталантармалли ăçăнăçсене пурнăçлас тĕлĕшне çука-ленкĕ çителĕкĕ парса тăма май парать. Пилĕкмĕш пилĕççулăха пурнăçлани вăл коммунизм обществи тăвас çуç çинче малалла пыçăк уйăм тăни туйăнать. Халăх хуçалăхне аталантарма тата социальăн-культурăлăх ăçсене вăйлатма государство енчен уçса-ленкĕ нумай парса тăни вăл пирĕн çĕршывăра туса пыракан ăçăçăн строительство анлăн сарăлса пыни кăтартса парать.

Коммунистсен партийĕн ăслă та инстинктне ÿнăракан политикине пурнăçланине, пирĕн çĕршывăн халăх хуçалăхĕ çĕсе чечекленет, вăл социализма анăç воспроизводство принципĕсем тăрăх аталанать. 1953 çулхи ыăнтăкăн çуçăн иртнĕçсем, пирĕн промышленность пилĕкмĕш пилĕк çуллăх планăн заданийĕсене ăнăçлă пурнăçласа пынине кăтартаçç. Промышленность производстви калăнăçĕ 1953 çулта, вăрçăченчи 1940 çулхине тенлаштарсан, ик çут çурă ытларах пулать.

Совет сăмсисем сессине Совет çĕршывĕн ăçăçăр индустрийĕн çитĕнĕçĕсем çинчех ялсе кăтартнă сведениесене законлă мăнкăмăлăхăна ăшшăнса илчĕç. Партин XIV-мĕш съезчĕ пулăпăранна иртнĕ 28 çул хушшинче Совет Союзĕнче промышленность продукци кăларасси 29 хут ÿснĕ. Çак съездра çĕршыва социализмла индустриализациемĕне ăшшăнна пулнă. Тĕнчери пĕр çĕршыв та социализма индустри çăвăн пек пысăк хăвăртлăхсенче аталанса пиннине курман. Халĕ Совет Союзĕнче 1924/25 хуçалăх çулĕнче калăрăнчен хыçă 21 хут ытларах, çăмăрăк 19 хут ытларах, электроэнерги 45 хут ытларах туса кăлараçç. Хими промышленнинĕпе машиностроени тата пысăкран хăвăртлăхсенче ÿснĕ. Çак промышленнисен чылай отраслĕсене çĕнĕрен тунă.

Партипе правительство ăнăçлă индустрие—металлургие, топливо, энергетика, хими, вăрман промышленнине, машиностроение, строительство индустрине малалле те мĕнпур майсенне аталантарас, транспорта аталантарас тата лайăхлатас политика тытса пыраçç. Парти çапла вĕрентет: ăнăçлă индустри пирĕн социализмла экономика никĕçĕсен никĕçĕ пулса тăрать, ăна аталантармасăр çăмăл промышленнине ялхуçалăхне малалла ÿстерме-май-çук, çĕршывăн оборона пултарулăхне тĕрĕклетме май çук.

Ăнăçлă промышленнине аталантарас тĕлĕшпе тунă çитĕнÿсен никĕçĕ çинче пирĕн халĕ халăха кулленах кирлĕ ăпаласем туса кăларас ĕçе татăлăнах вăйлатма кирлĕ условисем пуçлă пуçлă. Верховнăй Совет сессийĕнче палăртнă пек, халĕ ăнăр çăмăл промышленнине аталантарас ĕçе пур майсенне те вăйлатса пыма пултаратăпăр, халăх пурнăçĕн материальăн тата культурăлăх шайне ÿстерес тĕлĕнне çавна тума тивĕçлĕ те. Вăраха ямасăр пурнăçламалли задача, тепĕр çăвăн çăмăхĕнче Маленков ютташ, çакăн пек: ик-виçĕ çут хушшинче халăха апат-çимĕçне промышленность тавăрăçĕм — ап-ăсалăна ап-ăсалăй продукçĕм, пулăна пулă продукçĕм, çу, сахăр, премĕк-конфет, пир-ăвăр, тунтир, атăлушмак, савăтсапа, сĕтеа-пукан тата культурăна йăла ăнăлăсемпе хилтĕ кирлĕ ытти ăпаласем парса тăрассине татăкăлă ÿстермелле, халăха кирлĕ мĕнпур ăпаласем ĕçсăмлисене парса тăрассине чыслă ÿстермелле. Пирĕн çĕршыва халăха куллен кирлĕ таварсем туса кăларас ĕçе татăлăн лайăхлатас задачăна кăске срокра пурнăçлама пур условисем те çителĕкĕç. Çапла тăвас тесен, пиринчен ытла, ялхуçалăхне малалла аталантарса çĕклессемĕн тăрăшмалла, вăл халăха апат-çимĕç продукçĕм, промышленноçĕм—чĕртавар парса тăрать.

Социализмла ялхуçалăхĕ таççанах çакна кăтартса начĕ: вăл вак таварăн хресченсен хуçалăхĕнчен, çавăн пекех кăнăтăлăстăла шутара çĕр ĕçĕнчен малта тăрать. Çапах та ялхуçалăхĕн чылай кирлĕ отраслĕсем ялса пиннине пурнăçăн тăма çук, ялхуçалăх продукцийĕн туса кăларасăн хăльхи шайĕ ялхуçалăхне техника парса пуяланатăпăр тата колхоз-стройĕн пуçтарăçлăхне çиçĕлесе тăманнине курнăçăр ирме çук.

Ялса пыракан районсенче колхозсенче ялхуçалăхĕнчи ĕçĕркеçĕрлĕхе пĕтерес, пылăк-чĕрлĕх ĕçĕнчи ĕç чăтма çук ялса пиннине пĕтерес, çавăн пекех çĕрулми тата пахча çимĕç-лартса тăвас ĕç ялса пиннине пĕтерес тĕлĕшне Правительствăна партин Центральăн Комитетĕ вăраха ямасăр мĕрĕсем ăшшăнăçсĕ тесе пĕлтернине Верховнăй Совет сессийĕ хирĕçлĕ ирхăçĕ. Ялхуçалăхĕ тĕлĕшне Партипе Правительство палăртса ÿнăракан мĕрĕсем хушшинче колхозсенче колхозниксене ялхуçалăхĕн ялса пыракан отраслĕсене аталантарассийĕн экономика тĕлĕшне интереслемелли мĕрĕсем, ялхуçалăхне механизацилес тата электрификацилесе, минерал удобренисем туçă кăларассине ÿстерес, колхозсене агрономпе зоотехника пулăшăнă парассине вăйлатас тĕлĕшне иттремелли мĕрĕсем уйăрмах пысăк вырăн ăшшăнăççĕ.

Колхозниксен харпăр хăй интерессĕмне обществăна интерессĕне тĕрĕс сăхăнтармалли принципа мĕнпур пăрăкалăмасăр пурнăçласа пырас тĕлеше ялхуçалăх налогĕ çинчен Закон ăшшăнăнă, колхозниксен харпăр хăй хуçалăхĕнчен обязательство йĕркепе илмелли нормăна чылай чакарма тата вылăх-чĕрлĕх продукчĕсем, çĕрулми, пахча çимĕçĕн хатĕрлев хăйĕсене çĕçтерме пăлăртăк. Колхозсене колхозниксене экономика тĕлĕшне хăвалăнтарăлăн мерĕсене, çавăн пекех налог политики тĕлĕнчи мерĕсене пурнăçа кĕртиме колхозсене колхозниксен тупăшĕсем 1953 çулăçç, пĕтĕм çулталăкĕнче ытла ÿсеççĕ.

Ялхуçалăхне малалла çĕклентерессийĕн кĕрешесси çĕнĕ çулăн çĕнĕ çулăн ялса тăрать. Пирĕн мĕнпур колхозниксене ялхуçалăх работникĕсем, ялхуçалăх машинисемне удобренисем туса кăларакан промышленности мĕнпур рабочисем, инженерсемне техникăсем çак ĕçпĕн татăлăнăн та çине тăрса тытăнсан, çитес ик-виçĕ çул хушшинче халăх валли питĕ нумай апат-çимĕç продукчĕсем, çăмăл промышленность валли питĕ-нумай —чĕртавар туса парас задача ăнăçлăн пурнăçа кĕрĕ.

Халăх хуçалăхĕ çитĕнÿсен тунă никĕçĕ çинче пирĕн çĕршыва халăха кулленах кирлĕ таварсем туса кăларасси çуталанçулах ÿсе пырать. Правительство ялшăн уйăхсенче тавар çăварăшне малалла лайăхлатас тĕлĕшне мерĕсем ăшшăнчĕç. Çак мерĕсене пуçа, çуту-ларăç тума, 1953 çулхи апрель-декабрь уйăхсем валли уйăрса панă 312 миллиард тенкĕлĕх таварсăр пусне, тата 32 миллиард тенкĕлĕх тавар уйăрса парассĕç. Анчак ку çителĕксĕр. Халăхăн çуту-лаçу çăварăшĕнĕн калăнăшĕ пире тивĕçлĕне пуçтарăнăçăç. Çакăн пек задача çăртăн: çитес ик-виçĕ çул хушшинче çĕршыва аталантармалли промышленность таварсем çителĕкĕ чăранах пуçмалла тăвас пулать, кирлĕ таварсене пурнăçа тăвас пулать, кирлĕ таварсене пурнăçа тăвăн хулара, ялăн кашни районта туйăнма май пултăр.

Пурăнмалли çуртсем тăваççи çине, бытăнисене медицина пулăшăвĕ парассине лайăхлатасси çине, шкуласене ача-пăча учрежденийĕсем çине çутăресси çине Партине Правительство тимлĕн пăхаççĕ. Çак ĕçсем валли Государство бюджетĕнче укçа-ленкĕ ăнăçлă уйăрса панă.

Промышленноçна транспорт енĕпе вăраха ямасăр пурнăçламалли задачăсене ăнăçлă тата парас тесен, лайăхăн материальăн пурнăçне малалла лайăхлатас тесен, пирĕн хуçалăх ĕçĕпе организацилле ĕçе çĕнĕ те çăлăрех пусăма çĕклес пулать. Çакна ăшшăнмалла: государствăна хуçалăх organĕçĕн çĕнĕ халĕ те пысăк ситменлĕксем пур-ха. Сессире тухса калаçă лепутатсем чылай министрестисем çĕçĕнчи ситменлĕксене, предприятиесене ертес пăхăçăр çĕр пысăк йăнăçсене тивĕçлине кăтартаçç. Сăмахран, пирĕн хуçалăх, ăнăçлăн, пăн organĕсем продукци хăйне хăраçан хăнăçĕ йĕнтес ыйту çинче, кашни предприятие тунăн парса ĕçлемелле тăвăçсинĕн кĕрешес ыйтуçсем çине çителĕксĕр, пăхăнне палăртăç.

Пирĕн промышленности продукци хăйне лараканăн хăйне пĕрмаях йĕнетес пăхăçăн ÿсĕнсем пурте çителĕкĕç. Социализмла предприятиесенчи малта пыракан техника, ушăна тĕрĕç çуç курсăн, рабочисен çĕçе ытларах та ытларах çăмăлатса пыма тата çĕ тухăçăнăне вĕçĕмсĕр ÿстерме май парать. Парти, совет, хуçалăх organĕсен производствăна тĕрĕç организацилесси çине ытларах пăхмалла.

Верховнăй Совет сессийĕн ĕçĕсем çакна тепĕр хут кăтартса начĕç: пирĕн мĕнпур совет сăмисемсĕнĕн тăван, хăваттăн Коммунистсен партийĕ, пирĕн халăхăн Совет Правительстви хăйсен пĕтĕм вăйне тĕн задачăна пурнăçлас ĕçе — халăхăн пĕрмаях ÿссе пыракан материальăн тата культурăлăх вăйне çĕнĕ çулăн çĕнĕ çулăн малалла çĕклентермелли, ĕçсăмлисен пурнăçĕн материальăн тата культурăлăх шайне ÿстермели программа пурнăçланасса совет сăмисем çирĕплĕн шанса тăраççĕ.

Коммунизм строительстви задачисене ăнăçлăн пурнăçласа, Совет Союзĕ туламăн ĕçсем енĕпе мирлĕ политикăна çирĕплĕн тĕ пĕр пăрăкалăмасăр тытса пырать. Китай Халăх Республикине пĕçе, мирне демократăн пĕтĕм лагерĕне пĕрле, Совет Союзĕ çĕнĕрен ăнăçлăрăка çăмăлтассипĕн, мирпĕн, тĕнчери çĕнĕ вăрçă пулмалăн мăр тăвассипĕн кĕрешес ĕçре ялакки вăхăтра пысăк çитĕнÿсем тунă. Корейăра перемири çинчи ăла пусни мирре ÿнăракан вăйсен пысăк çĕнĕрĕвĕ пулчĕ. Паттăр Корея халăхне, мухтавлă Китай халăх добровольецĕсене тĕрĕклĕхĕ ĕçпĕн ăшшă мăтусем колхоз хресченĕсене ĕçре çĕнĕ ĕçĕмсем тума хавхалантарасçĕ.

— Пирĕн Тăван çĕршыв бюджетĕ — мир бюджетĕ,—тет Киров ячĕне тăракан колхозри А. Егорова колхозника.—Çак çуç валли ăшшăнăнă бюджет çĕршыв пуяланса, чечеклесе пиннине, пирĕн пурăнăç пĕрмай лайăхланса пиннине кăтартса парать. Çавăнпа савăнсăр ĕçлес килет.

Ăмăрту МТС механизаторĕсем хушшинче те вăйланасăн пырать. Комбайнерсемпе трактористсем хăйсене çирĕплетес панă ĕç пилĕкĕсене чылай иртеççе туçăрасăнăн кĕрешеççĕ. Б. Лукин, М. Тихонов, Л. Бородов комбайнерсем самоходлăн комбайна кунне 10—15 гектар тăрăçа пухса кĕртеççĕ. Ăмăртăн 8-мĕш çулĕнче МТС комбайнĕсемне 1.080 гектар çинчи тăрăçа пухса кĕртнĕ.

СССР Верховнăй Совечĕн сессийĕн материалĕсене ĕçсăмлисене ăнăнтарăç пăтăрăнăç çăмăлтассипĕн ăнăçлăн ăнăçлă ăнăçлă ăнăçлă

СССР ВЕРХОВНАЙ СОВЕЧЁН ЛАРАВЁСЕМ

Союз Советёнче

(Юлашки. Пуçламăш 1-мĕш страницăра).

Совет государствен йĕсăмăнсен сăмахăнне ăçăлăнăç тăвăнне çĕнĕ тусе питтерет. Кăçал 55 пин койка вырнаçнăлăх çĕнĕ больницăсем, 24 пин ача выдăлă ача ясăмсем усна, санаторисене 3.400 вырăн чухлĕ асăлăнăç ларăмăн чухлĕ усса ăçăрса пăхăн. Çĕршăрăна колхозлăх учреждениймĕн ăçĕ пин тăваççĕ. Сывăтăлăн профилакти, лăйăх йышши медицина обслуживаниймĕ тата кăларăсси ĕçет.

Третьяков юлташ çапла калаçăнăç: медицина работникĕсем профилактикăлăх ĕçсене тата лăйăха медицинăна санитори-

Национальноçсен Советёнче

Августăн 7-мĕшĕнче вăсăнне 6 сехетре Национальноçсен Советĕн вăсçĕнĕн ларăвĕ уçăлăç. Председатель çĕнтĕ хушнăнче—Национальноçсен Советĕн Председателĕ Ж. Шамиев депутат, Председатель заместителĕсем М. Т. Янубов, В. Т. Лещин, М. В. Зимнин, Т. М. Магнитогорски депутатсем.

Правительство ложниче Н. Е. Ворошилов, Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, А. И. Микоян заместителĕ тухнăнче депутатсенне хăнăсем алă çупса саламлаçăç.

Совет Союзĕнчи лăйăхсем çăмăлăх ăçăлăнăç пĕрни çăмăçăн çăмăлăх çăмăлăхăн тримфăна ăçăмăçăçăн ирĕкне пăхăрăна тримфăна ăçăмăçăçăн. Вăсем СССР Союзĕн 1953 çулхи Государство бюджетне тата лăйăхсăлăх налогĕ çинчен калаçăн Закон проектне вырăççĕ. Государство бюджетĕнне лăйăхсăлăх налогĕ çинчен калаçăн Закон лăйăх çăмăлăхăн мĕнтăр отраслĕсене атаканăтарма, çĕнĕлăнсен пурнăçĕпе культурине ăстерме пулăшăççĕ.

— СССР Союзĕн депутат (Карело-Финн ССР-ĕ) сăмах ылет.

— СССР Союзĕн 1953 çулхи Государство бюджетĕ,—тет ăна,—Совет Союзĕнчи мĕнтăр лăйăхсен интересĕсене тивĕçтерет. Бюджета Коммунистсен партийĕпе Совет Правительстви пирĕн çĕршăвăн лăйăх çăмăлăхăпе культурине аталанăрассишĕн тăрăшни çăмăлăх çăмăлăхăнне çăмăлăхăн çăмăлăхăнне çăмăлăхăнне çăмăлăхăнне

Советлă Социализмлă Республикăсен Союзĕн 1953 çулхи Государство бюджечĕ çинчен йышăннă

ЗАКОН

Советлă Социалистлă Республикăсен Союзĕн Верховнăй Совечĕ çапла йышăнтă:

I

1-мĕш статья. СССР Министрсен Совечĕ тăватăй СССР Союзĕн 1953 çулхи Государство бюджетне, Союз Совечĕне Национальăлăхсен Совечĕн Бюджет комиссийĕн хăнăлăхĕн тăрăх йышăннăй тишкерсе, çавăн чухлă çирĕплетет: тупăшсен çăлăн пĕтĕмĕне 544.264.720 пин тенкĕ тата расходсен пĕтĕм пĕтмĕшĕне 530.532.048 пин тенкĕ, тупăшсен расходсенчен 13.732.672 пин тенкĕ мăнаçăн пулмалла.

СССР Государство бюджетĕнче СССР Министрсен Совечĕ 1953 çулхи апрелĕн 1-мĕшĕнчен пуçласа апат-симĕçне промышленность тăваррăн вакăлăн çутăлăн государственный хăвăртне йăнăтне бюджетăн 43.204.000 пин тенкĕ ÿăрăсе панине çирĕплетет, çакă вăл хăвăртăн çутăлăнăне 40.000.000 пин тенкĕ мăнаçăн çитĕ парать.

2-мĕш статья. 1953 çул валăн халăх тупăшне çаврăнăç государство заемĕсенчен бюджета 16.690.000 пин тенкĕ ÿсçа пырса кĕмелле тăвас. Çакă вăл, 1952 çулхине таниллăтăрсан, 19.587.889 пин тенкĕ ытларах пулать.

Бюджетра халăха заем вылăхĕсем çăрăх тĕлене тата государство заемĕсен обмениллĕхĕне тĕлеке ялне 9.770.000 пин тенкĕ памалăхне çирĕплетет. Çакă вăл, 1952 çулхине таниллăтăрсан, 2.957.910 пин тенкĕ мăнаçăн пулать.

3-мĕш статья. СССР Союзĕн 1953 çулхи Государство бюджетĕ çăрăх халăх хуçалăхне 192.489.527 пин тенкĕ, кунсăр пуçне, предприятиесенче хуçалăх организацийĕсен хăйсен ушкăнĕсенче 97.973.810 пин тенкĕ, çапла вара пĕтĕмĕне 290.463.337 пин тенкĕ çăрăсен памалăка. Çакă вăл, 1952 çулхине таниллăтăрсан, 24.957.000 пин тенкĕ мăнаçăн пулать.

4-мĕш статья. Ялхуçалăхне тата та хăвăртăн аталантармалла тăвас, халăх валли апат-симĕç, промышленность валли çăварăвăр тăватăн ялхуçалăх продуктăсен туса кăларасăсене ÿстерес, çавăн пекех тата колхозниксене колхозниксене экономика енĕпне интересленĕрмелле тăвас шутпа СССР Союзĕн 1953 çулхи Государство бюджетĕнче СССР Министрсен Совечĕ ялхуçалăх енĕпне туса иртермелли ĕçсемпе сыхăнăн расходсене ÿстерине тата тупăшсен ялкăшне чакарма палăртнине, çак ĕçсем валăн 13.591.000 пин тенкĕ памалăка çирĕплетне çирĕплетес, вăл шутран:

а) вылăх-çăрăлăх продукчăсен хатĕрлĕх халăхне тата государство енĕпе сутăм ялкăшне халăхне ÿстерме тата вылăх-çăрăлăх ĕçчетне тĕлĕшне ытти ĕçсене туна 6.460.000 пин тенкĕ;

б) машина-трактор станцийĕсенче тĕркелетне тата тĕлĕшне 2.365.000 пин тенкĕ;

в) халăхран илемлĕ ялхуçалăх налогне чакарма 4.137.000 пин тенкĕ памалăка туянне çирĕплетес, 1953 çулта çак налога, 1952 çулхине таниллăтăрсан, вăтăм шутпа 43 процент ÿнĕтес.

1954 çулта ялхуçалăх налогне, 1952 çулхине таниллăтăрсан, 2,5 хутран кăм мар чакарма палăртас.

5-мĕш статья. СССР Союзĕн 1953 çулхи Государство бюджетĕнчен социальăлăх тата культурăлăх ĕçсем валăн пĕтĕмне 129.762.381 пин тенкĕ çăрăс памалăка тăвас, çакă вăл 1952 çулхине таниллăтăрсан, 7.002.982 пин тенкĕ мăнаçăн пулать. Социальăлăх тата культурăлăх ĕçсен çăрăн çăвăн чухлă расходламалăка тăвăс:

а) Халăха вĕрентес ĕç тата культура енĕпе—пуçламăш, çичĕ çул вĕренмелли тата вăтăм шкулсем, техникумсем тата ытти вăтăм специальăлăх шкулсем валăн; ялăх шкулсем, науканăна тĕнчен учрежденийĕсем валăн; фабрикăна завод шкулĕсем, ремесланăн чугун çул училищисем, курсем валăн тата рабочăсен, колхозниксен, инженерсемпе техникисен квалификацине хăпартас тĕлĕшне туса иртермелли ытти ĕçсем валăн; библиотекăсем, культура хворецĕсенче çурăсем, клубсем, театрсем, пичет, радиовещани валăн тата халăха вĕрентес ĕçне культура тĕлĕшне иртеремелли ытти ĕçсем валăн—пĕтĕмне 62.089.527 пин тенкĕ, ку вăл 1952 çулхинчен 3.583.453 пин тенкĕ мăнаçăн пулать;

б) Сывлăха сыхлас ĕç енĕпе—больницăсем, диспансерсем, ача çуратăкăн çуртсем, ача ясăксем, санаторисем тата халăха медицина пулăшăвĕ паракан ытти учреждениесем валăн; спортпа физкультура ĕçĕсем валăн—пĕтĕмне 24.828.360 пин тенкĕ. Çакă вăл 1952 çулхинчен 2.486.581 пин тенкĕ мăнаçăн пулать.

Халăх сывлăхне сыхлас ĕçе малăлла лайăхлатас, больницăсене, поликлиникăсене тата ытти медицина учрежденийĕсене оборудованăн, кĕпе-ĕмне вырăн çитти тавраш, хуçалăх инвентарĕ парса тăрасшăн лайăхлатас шутпа СССР Министрсен Совечĕ 1953 çулта сывлăха сыхлас ĕç валăн çĕнĕрен хушса 1.362.800 пин тенкĕ ÿăрăса памалăка çирĕплетес, вăл шутран: чирлĕ çынсене аптăлантарас ĕçе лайăхлатна 525.500 пин тенкĕ; медикаментсем туянма 221.000 пин тенкĕ, больницăсем валăн кĕпе-ĕмне вырăн çитти тавраш туянма 276.800 пин тенкĕ, медицăна хуçалăх инвентарĕсем туянма 240.000 пин тенкĕ тата çăлăр учрежденийĕсене тĕпрен пуçла 99.500 пин тенкĕ.

Сывлăха сыхлас ĕç валăн çулта вăтăртăн расходсăр пуçне, государствăн социальăлăх страховани бюджетĕ çăрăн работникăсене ĕçлеççисен валăн санаторисем тата çурăсене лайăх путевăксем туянма, çавăн çурăсенче санаторисем тата, вĕсене оборудованине пулăшма тата асăлăлăна, çавăн пекех тата çулăн вăхăтра ачасем сывлăхне сыватас тĕлĕшне çирĕп ĕçсем туна 2.387.000 пин тенкĕ ÿăрăса пама çирĕплетес;

в) социальăлăх обеспеченине социальăлăх, страхăлăм енĕпе—çăвăл инвалидăсем пĕ вĕçĕм çемĕçсене тата çăрăçăра ялкăсен çемĕçне пенсиемпе пособăсем пама; ĕç инвалидăсене вĕçĕм çемĕçсене пенсиемпе пособăсем пама; инвалидăсен çурăсене тăтăса тăма; вăхăтлăха ĕçлеме пытарăнман рабочăсене служащисене, ăмăр-çăмăр çăмăрне, ача çуратăсан тата ача çитернĕ вăхăтра пособăсем парса тăма, çавăн пекех тата кунăй ачалăн ăмăшĕсене тата ачалăн йăнăн ăмăшĕсене пособăсем пама — пĕтĕмне 40.096.794 пин тенкĕ.

6-мĕш статья. СССР Министрсен Совечĕ министерствăсене çĕнĕлла йăнăлăс тĕлĕшне çĕсем туса иртермĕ май тата государство расхочĕсене чакарас тĕлĕшне ытти ĕçсем туса иртермĕ май СССР Министрсен Совечĕ 1953 çулхи Государство бюджетĕнче, 1952 çул валăн çирĕплетĕн бюджетăн расходсенне таниллăтăрсан, государство аппаратне тытса тăма кăмăн расходсене 6.479.408 пин тенкĕ чакармалла туянма çирĕплетес.

II.

7-мĕш статья. 1953 çул валăн союзăн бюджета тупăшсем енĕпе 441.619.497 пин тенкĕ, расходсем енĕпе 427.886.825 пин тенкĕ ÿăрăлăна туса çирĕплетес. Тупăшсен расходсенчен 13.732.672 пин тенкĕ мăнаçăн пулмалла.

8-мĕш статья. Союзăн республикăсен 1953 çулхи Государство бюджетĕсенче çăлăн чухлĕ çирĕплетес:

	Тупăшсем (пиншер тенкĕпе)	Расходсем (пиншер тенкĕпе)
Россия Советлă Федератив Социалистлă Республикăн	57.552.161	57.552.161
Вăл шутран: республика бюджетĕ	39.917.179	14.029.493
вырăнти бюджетсем	17.634.982	43.522.668
Украина Советлă Социалистлă Республикăн	17.953.118	17.953.118
Вăл шутран: республика бюджетĕ	13.846.666	5.636.391
вырăнти бюджетсем	4.106.452	12.316.727
Белорусс Советлă Социалистлă Республикăн	3.929.140	3.929.140
Вăл шутран: республика бюджетĕ	3.448.821	1.255.953
вырăнти бюджетсем	480.319	2.673.187
Узбек Советлă Социалистлă Республикăн	3.363.347	3.363.347
Вăл шутран: республика бюджетĕ	2.631.343	1.278.859
вырăнти бюджетсем	732.004	2.084.488
Казах Советлă Социалистлă Республикăн	4.338.543	4.338.543
Вăл шутран: республика бюджетĕ	3.701.232	1.854.809
вырăнти бюджетсем	637.311	2.483.734
Грузи Советлă Социалистлă Республикăн	2.692.716	2.692.716
Вăл шутран: республика бюджетĕ	2.240.472	1.121.054
вырăнти бюджетсем	452.244	1.571.662
Азербайджан Советлă Социалистлă Республикăн	2.004.428	2.004.428
Вăл шутран: республика бюджетĕ	1.631.446	816.643
вырăнти бюджетсем	372.982	1.187.785
Литва Советлă Социалистлă Республикăн	1.510.801	1.510.801
Вăл шутран: республика бюджетĕ	1.321.886	614.635
вырăнти бюджетсем	188.915	896.166
Молдаван Советлă Социалистлă Республикăн	1.269.180	1.269.180
Вăл шутран: республика бюджетĕ	1.094.598	468.525
вырăнти бюджетсем	174.582	800.655
Латви Советлă Социалистлă Республикăн	1.540.756	1.540.756
Вăл шутран: республика бюджетĕ	1.309.819	760.467
вырăнти бюджетсем	330.937	780.289
Киргиз Советлă Социалистлă Республикăн	1.126.124	1.126.124
Вăл шутран: республика бюджетĕ	990.659	511.598
вырăнти бюджетсем	135.465	614.526
Таджик Советлă Социалистлă Республикăн	1.102.899	1.102.899
Вăл шутран: республика бюджетĕ	984.746	503.946
вырăнти бюджетсем	118.153	598.953
Армян Советлă Социалистлă Республикăн	1.209.054	1.209.054
Вăл шутран: республика бюджетĕ	1.030.288	600.204
вырăнти бюджетсем	188.766	608.850
Туркмен Советлă Социалистлă Республикăн	1.060.199	1.060.199
Вăл шутран: республика бюджетĕ	923.821	513.889
вырăнти бюджетсем	136.378	546.310
Эстони Советлă Социалистлă Республикăн	1.101.250	1.101.250
Вăл шутран: республика бюджетĕ	923.569	625.248
вырăнти бюджетсем	177.681	476.002
Карело-Финн Советлă Социалистлă Республикăн	891.507	891.507
Вăл шутран: республика бюджетĕ	829.125	649.459
вырăнти бюджетсем	62.382	241.848
Пĕтĕмле республикăсенне вырăнти бюджетсем тăрăх	102.645.223	102.645.223
Вăл шутран: республика бюджетĕсем	78.715.670	31.341.370
вырăнти бюджетсем	25.929.553	71.403.853

Союзăн республикăсен Государство бюджетĕсен расходсенче халăха вĕрентес, культура тата социальăлăх обеспеченине ĕçĕсем валăн пĕтĕмне 70.192.743 пин тенкĕ памалăка тăвас, çакă вăл 1952 çулхинчен 4.024.247 пин тенкĕ мăнаçăн пулать.

9-мĕш статья. Республикăсен бюджетĕсенче вырăнти бюджетсенчен уçса-тăвăн тенăр çула кăсăлăн ялкăшăнăнăн 1954 çулхи январĕн 1-мĕшĕ тĕлне çăрăсем 3.075.213 пин тенкĕ пулмалла тăвас, çав шутра: РСФСР-та—1.726.565 пин тенкĕ, Украина ССР-ĕнче — 538.594 пин тенкĕ, Белоруссия ССР-ĕнче—117.874 пин тенкĕ, Узбек ССР-ĕнче—100.900 пин тенкĕ, Казах ССР-ĕнче—130.156 пин тенкĕ, Грузи ССР-ĕнче—80.781 пин тенкĕ, Азербайджан ССР-ĕнче—50.133 пин тенкĕ, Литва ССР-ĕнче—45.324 пин тенкĕ, Молдаван ССР-ĕнче—35.075 пин тенкĕ, Латви ССР-ĕнче—46.233 пин тенкĕ, Киргиз ССР-ĕнче—29.640 пин тенкĕ, Таджик ССР-ĕнче—33.087 пин тенкĕ, Армян ССР-ĕнче—36.272 пин тенкĕ, Туркмен ССР-ĕнче—31.806 пин тенкĕ, Эстони ССР-ĕнче—33.038 пин тенкĕ, Карело-Финн ССР-ĕнче—26.745 пин тенкĕ.

10-мĕш статья. Пĕтĕм Союзра пухăнакан государство налогĕсенче тупăшсенчен республикăсен бюджетĕсене тата вырăнти бюджетсене 1953 çулта çăлăн чухлĕ уçса-тăвăн ÿăрăса памалăка тăвас:

а) оборотран илемлĕ налог пухăнăнăнчен: РСФСР-та—9,1 процент, Украина ССР-ĕнче—13,2 процент, Белоруссия ССР-ĕнче—30,5 процент, Узбек ССР-ĕнче—3,4 процент, Казах ССР-ĕнче—33,2 процент, Грузи ССР-ĕнче—20,7 процент, Азербайджан ССР-ĕнче—16,7 процент, Литва ССР-ĕнче—38,9 процент, Молдаван ССР-ĕнче—33,5 процент, Латви ССР-ĕнче—6,2 процент, Киргиз ССР-ĕнче—37,3 процент, Таджик ССР-ĕнче—32,5 процент, Армян ССР-ĕнче—32,7 процент, Туркмен ССР-ĕнче—32,2 процент, Эстони ССР-ĕнче—17,2 процент, Карело-Финн ССР-ĕнче—65,3 процент.

б) колхозниксен тупăш тăрăх илемлĕ валăн, ялхуçалăх налогĕ, СССР Союзăн мăшăрланнăн, пĕччен пурăнакан тата салхăл ячăлă çемьелăн гражданăсенчен илемлĕ налог, вăрман тупăшĕ тата халăх хушшинче вырнаçтарăнă государственăлăн заемсен уçăн пухăнăнăнчен—40 процент; халăхран тупăш тăрăх илемлĕ налог пухăнăнăнчен—25 процент;

в) машина-трактор станцийĕсен тата ÿăрăм ĕçсене тума ялтăрăса тунă станцисен тупăшсенчен РСФСР-та, Украина ССР-ĕнче, Белоруссия ССР-ĕнче, Казах ССР-ĕнче, Грузи ССР-ĕнче, Азербайджан ССР-ĕнче, Литва ССР-ĕнче, Молдаван ССР-ĕнче, Латви ССР-ĕнче, Киргиз ССР-ĕнче, Таджик ССР-ĕнче, Армян ССР-ĕнче, Туркмен ССР-ĕнче, Эстони ССР-ĕнче, Карело-Финн ССР-ĕнче—25 процент, Узбек ССР-ĕнче—10 процент.

11-мĕш статья. ССР Союзĕн Государство бюджетне пурăçăнăн çинчен çырăм отчетĕне:1951 çулхи бюджета тупăшсем 470.330.313 пин тенкĕ, расходсем 443.040.641 пин тенкĕ, тупăшсен расходсенчен 27.289.672 пин тенкĕ мăнаçăн пулнине, 1952 çулхи бюджета тупăшсем 497.719.431 пин тенкĕ, расходсем 460.208.444 пин тенкĕ, тупăшсен расходсенчен 37.510.987 пин тенкĕ мăнаçăн пулнине çирĕплетес.

ССР Союзĕн Верховнăй Совет Президиумĕн Председателĕ К. ВОРОШИЛОВ.

ССР Союзĕн Верховнăй Совет Президиумĕн Секретарĕ Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль. 1953 çулхи августăн 8-мĕшĕ.

Ялхуçалăх налогĕ çинчен йышăннă Закон

ССР Союзĕн Верховнăй Совечĕ çапла йышăнать:

1953 çулхи июлĕн 1-мĕшĕнчен пуçласа колхозниксен хуçалăхĕсем çиме ялхуçалăх валăн колхозник хăйĕн килти хуçалăхĕнче пĕтĕмне мĕн чухлĕ тупăш илнине пăхмасăр, колхозник килĕ çумĕнчи çĕр участокĕн пысăкăшне кура, гектăрăн кашни çĕрĕмĕн пайĕ пуçне çирĕп ставка тăрăх измелле тăвас, ялхуçалăх налогĕн хисепне ылмăл чакарас.

I. Пĕтĕмĕшле положенисем

1-мĕш статья. Ялхуçалăх налогне çакăн тăвăççĕ:

А) Ялхуçалăх артелĕсен, промыслана ялхуçалăх артелĕсен (промколхозсен) тата пулă тытаканăн артельсен членĕсен-колхозниксен хуçалăхĕсем.

Б) Ÿăрăм хуçалăхă хресченсен тата колхоза члента тăман ытти граждансен хуçалăхĕсем, çав хуçалăхсене администрацăн йĕрки тăрăх ял Советне пăхăнса тăракан ялăн вырăнсенче çĕр участокĕ ÿăрса панă пулсан.

2-мĕш статья. Кашни хуçалăх çине вăл çуçă кураканăн çĕр участокĕн лаптăкĕ мĕн чухлине кура налог хумалла.

Çĕр участокĕн пĕтĕм лаптăкĕ çине налог шутласа хунă чухне çурт-йĕрсем ларакан, çавăн пекех вĕтăхĕсем, вăрмансем, пурте çăрекен çуçсем ăшшăканăн вырăнсене, çырма-çатрасене налог хумалли хисепне кĕртмелле мар.

II. Колхозниксен хуçалăхĕсем çине налог хурасси

3-мĕш статья. Колхозниксен хуçалăхĕсем çине çĕр лаптăкĕне кура, гектăрăн кашни çĕрĕмĕн пайĕнчен измелли ставка тăрăх шутласа, налог хумалла.

Союзăл республикăсемпĕн налог вăтăм шутпа мĕн чухлĕ измелли ставка тата мĕн чухлĕрен ытла хумалла çăр ставка çăкăн пек çирĕплетмелле тăвас:

СОЮЗЛА РЕСПУБЛИКАСЕМ	Гектăрăнкашни çĕрĕмĕн пайĕнчен измелли налогăн ставкисем, тенкĕпе шутласа	
	Республикăшăн тунă вăтăм ставка	Облаçсенче вăтăм ставкăна мĕн чухлĕ чакарма е ÿстерме пулнине кăтартни
		Чи пĕчĕк ставка	Чи пысăк ставка
РСФСР	8.5	3	14
Украина ССР-ĕ:			
хĕвелтухăçĕнчи облаçсем	8.5	5	12
хĕвеланăçĕнчи облаçсем	4	2	6
Белоруссăн ССР-ĕ:			
хĕвелтухăçĕнчи облаçсем	6	3	9
хĕвеланăçĕнчи облаçсем	3	2	5
Узбек ССР-ĕ:			
шăвăрăкан çĕрсем	22	—	—
шăварман çĕрсем	8	—	—
Казах ССР-ĕ	8	4	13
Грузи ССР-ĕ	13	4	25
Азербайджан ССР-ĕ	12	6	18
Литва ССР-ĕ	3	—	—
Молдаван ССР-ĕ:			
çăлăхăн çырăлăр районсем	8	—	—
ытти çырăлăр районсем	4	—	—
Латви ССР-ĕ	4	—	—
Киргиз ССР-ĕ	9	4	13
Таджик ССР-ĕ:			
шăвăрăкан çĕрсем	22	—	—
шăварман çĕрсем	8	—	—
Армян ССР-ĕ	13	—	—
Туркмен ССР-ĕ:			
шăвăрăкан çĕрсем	20	—	—
шăварман çĕрсем	8	—	—
Эстони ССР-ĕ	4	—	—
Карело-Финн ССР-ĕ	5	—	—

СССР Министрсен Советне кирĕк чухне союзăн ÿăрăм республикăсем валăн тунă налог измелли çăн ставкисене тăлăнтăрах ирĕк панă.

4-мĕш статья. Облаçсене пайăлăкан союзăл республикăсен Министрсен Совечĕсен çăк Законăн 3-мĕш статьинче союзăл республикăсем валăн çирĕплетес панă налогăн вăтăм ставкисем тăрăх ÿăрăм автономăллă республикăсем, крайсем, облаçсем валăн, автономăллă республикăсен, крайсен тата облаçсен экономикăлăх ÿăрăмăхĕсене кура, кăтартăн виçе таран ÿстерсе е чакарса налогăн вăтăм ставкисене палăртса параççĕ.

Облаçсене пайăлăмăн союзăл республикăсен Министрсен Совечĕсем, автономăллă республикăсен Министрсен Совечĕсем, ĕçсăмăн депутатăсен Совечĕсем край тата область исполнительăлăх комитетĕсем, республика, край е область валăн туса панă налогăн вăтăм ставкисем тăрăх, ÿăрăм районсем валăн, çăмăл пулсан ÿăрăм ялсем валăн, вĕсен экономикăлăх ÿăрăмăхĕсене шута илсе, налог ставкисем кăтартса параççĕ.

Налог ставкисене кашни вырăн валăн, çĕр участокĕсенне ÿăрăм ялхуçалăх культурисем акма усă курнине, тăрăпăн тăлăхăнне, продуктсем сутмалли рыноксем пуçне тата тупăш пысăкăшне шута илсе, палăртса параççĕ.

5-мĕш статья. Колхозниксен, ĕçлĕççисен тата служащисен хуçалăхĕсене кăвăл валăн ĕне тунăна хăвăлăнтăрах тĕлене, ĕне тытăнăн хуçалăхĕсем çине налог хуçăнне 1953 çулта 50 процент тата 1954 çулта 30 процент чакармалла. 1955 çултан пуçласа çак хуçалăхсем çине налог ялăхăн пĕрпене хумалла.

6-мĕш статья. Колхозниксен хуçалăхĕсем, вĕсен çемĕнсен ÿăрăм членĕсен иртнĕ çул ĕçкунĕсен палăртса панă минимумне нимĕнле çăлтавăр тытăрăмăн пуçсан, налог уçăн 50 процент ытларах тăвăççĕ.

7-мĕш статья. Кăçал колхозăн тухса кайнă (кăларнă) хуçалăхĕсене, вĕсем хăй вăхăтра тухса кайнине (кăларнине) пăхмасăр, ÿăрăм ялхуçалăх ресченсен хуçалăхĕне пĕр тан налог тăлăтереççĕ.

Колхоз килĕнче çемьери ĕçлеме пытарăкан ÿăрăм членсем колхоз членĕне тăнăççĕ пулсан е колхозран тухса кайнă (кăларнă) пулсан тата вĕсем тара кĕрĕпсе ĕçлемен пулсан, çак Закон тăкăн шутласа хурăкан ялхуçалăх налогне çавăн пек хуçалăх çине 75 процент ÿстерсе хурасçĕ.

III. Колхозра тăман хуçалăхсем çине налог хурасси

А. ЯЛСЕНЧЕ ÇĔР УЧАСТОКНЕ ТЫТАКАН РАБОЧИСЕН, СЛУЖАЩИСЕН ТАТА ПРОМЫСЛАЛĂ КООПЕРАЦИ АРТЕЛЕСЕН ЧЛЕНЕСЕН ХУÇАЛАХĔСЕМ ÇИНЕ НАЛОГ ХУРАССИ

8-мĕш статья. Колхозра тăман рабочисене служащисен тата промысла кооперацăн артелĕсен членĕсен хуçалăхĕсене, вăл шутра ватă пирки е инвалида тухнине пула пенси илсе тăракан хуçалăхсене, вĕсем çăр участокĕ тытăççĕ тата çак условиксене тивĕçтерессĕ пулсан, ялхуçалăх налогне колхозниксен хуçалăхĕсем валăн туса панă ставкăсем тăрăх тулеттереççĕ.

а) ĕçлеме пытарăкан тăн работник кăçалăн январĕн 1-мĕшĕ тĕлне çăр çул хушшинче ялан тара кĕрĕпсе ĕçлесе пурăнать пулсан е çак вăхăт хушшинче вăл промысла кооперацăн артелĕн членĕнче тăрать пулсан, семьери ĕçлеме пытарăкан ытти членсем, ялх çуçн хăварăнăнне кĕренекенсемсĕр пуçне, çавăн пекех тата кĕрĕпсе ĕçлеççĕ пулсан е промысла кооперацăн артелĕн членĕнче тăрççĕ пулсан;

б) хуçалăха çĕр вылăхăн çуç пулсан тата пĕр ĕнерен ытла мар, çавăн шутра вылăх пĕр пуçран ытла мар пулсан,—ну шута çăкăн пăрăннă çавăн вылăхсем кăмăççĕ,—ятăн ÿăхăрăн-ятăн çисна пĕр пуçран ытла мар пулсан, пĕр çултан ытти çурăк е ачачăн, çутекăмсенне пĕрне, виçĕ пуçран ытла мар пулсан; ĕне е сисна çуç пулсан, пĕр çултан ытти çурăк е ачачăн, хăйсен путекăмсенне пĕрне, пилĕк пуçран ытла мар пулсан;

в) хуçалăха çĕр участокĕ СССР Правительстви кăтартса панă виçерен ирттемест пулсан.

Налог çинчи чухне çуçăн СССР Правительстви çирĕплетес панă нормăран ытларах çĕр участокĕ тытнине палăртăн пулсан, çăмăнăн органăсен çавăн пек хуçалăх çине ÿăрăм хуçалăхăн хресчен-хуçалăхĕсенне пĕр тан налог хумалла тата вăхăтра, çĕрне çуçă вăрманăн йĕркене пăхнăнне пăтереç тĕлĕшне законна палăртнă мерăкăн йышăнăка пуçăн çинчен ĕçсăмăн депутатăсен Совечĕсен районăсенчи исполнительăлăх комитетĕсенне пăтăрессĕ.

9-мĕш статья. Вăрман хуçалăн работникĕсем тата ытти хуçалăх хăйĕнчи эксплуатăни работникĕсем хуçалăхĕсен çак Законăн 8-мĕш статьинче палăртса панă условиксене пĕтĕмпех сутăçăлă пулсан, тăйăнăн служба йĕркине çăмăллăн ирттерме ĕçлесе ĕç уçăн ялне çуç хăварăçăн пулсан, çавăн пек хуçалăхсем çине налог колхозниксен хуçалăхĕсенне пĕр тан хурасçĕ.

10-мĕш статья. Колхозра тăман хуçалăхсем çине, вĕсем хăй хуçи е семьери тенăр членĕ Совет Сарăнче, Тăнăс-Çăр Флотăнче, чикăра тата шăтăк çăрсенче действительăлăх службăра тăрăть пулсан, семьери ĕçлеме пытарăкан ытти членĕсем, хăй хуçи хăварăнăне вĕренекен-ачасемсĕр пуçне, тара кĕрĕпсе ĕçлесе пулнине е промысла кооперацăн артелĕн членĕнче тăрççĕ пулсан, вылăхăсен шучĕ тата хуçалăхăн çĕр участокĕн пысăкăшĕ çак Законăн 8-мĕш статьинче палăртăнă нормăран ирттерсе пулсан, колхозниксен хуçалăхĕсенне пĕр тан налог хурасçĕ.

11-мĕш статья. Çак законăн 8—10-мĕш статьисенче палăртăнă условиксене тивĕçтермен хуçалăхсене ялхуçалăх налогĕ ÿăрăм хуçалăхăл хресченсен хуçалăхĕсем валăн палăртса панă ставкăсем тăрăх тулеттереççĕ.

Б. ÜРРАМ ХУÇАЛЛИХА ХРЕСЧЕН ХУÇАЛĂХĔСЕН ÇИНЕ НАЛОГ ХУРАССИ

12-мĕш статья. Ÿăрăм хуçалăхăл хресчен хуçалăхĕсем çине ялхуçалăх налогĕ çак Законăн 3-мĕш статьинче палăртса панă ставкăсем тăрăх, налог шучĕне 100 процент ÿстерсе хурасçĕ.

13-мĕш статья. Ÿăрăм хуçалăхăл хресчен хуçалăхĕсем ялхуçалăх налогне тулемелли пĕрремĕш срокчен колхоза кĕнĕ пулсан, вĕсем çине ялхуçалăх налогĕ колхозниксем валăн палăртса панă ставкăсем тăрăх хурасçĕ.

Ялхуçалăх налогне тулемелли пĕрремĕш срок иртнĕ çăмăн колхоза кĕнĕ хуçалăхсене колхозниксен ставкисем тăрăх, вĕсем колхоза кĕнĕ тĕле çитнăн сроксене шута илсе, тепĕр хут расчет тăвăççĕ.

IV. Ялхуçалăх налогĕ енĕпе парăнăк ăнăçăсем

14-мĕш статья. Налог тулеççинчен çакăнне кăтартăççĕ:

а) Колхозниксен ялхуçалăхĕсене тата колхозра тăман хуçалăхсене, — хуçалăхра пурăнакăн çемье членĕ Совет Сарăн, Тăнăс-Çăр Флотăн действительăлăх службинче е чикăра тата шăтăк çăрсен службинче тăрăть пулсан, семьере çав службăнче тăракăн çынăн 8 çул тутăрăнăн ачисем çăрăнăçăр пулсан, ĕçлеме пытарăкăн ÿăрăм çынсен çуç пулсан;

б) Хуçалăхра Отечественăй вăрçăн пĕрремĕш группинче тăракăн инвалидсен пулсан, семьере ĕçлеме пытарăкăнăн пĕр çынăн пăнăн-пăнăн;

в) Хуçалăхра Отечественăй вăрçăн иккĕмĕш группинче тăракăн инвалидсен пур пулсан, семьере ĕçлеме пытарăкăнăн пĕр çынăн пулсан та, 16 çула тутăрманăн ачисем пур пулсан;

г) Хуçалăхра Отечественăй вăрçăн пĕрремĕш е иккĕмĕш группинче тăракăн инвалидсен пур пулсан тата семьере ĕçлеме пытарăкăнăнне ывăл çын пата 16 çул тутăрăнăн ачисем 5 е ытларах пур пулсан.

Пĕрремĕш тата иккĕмĕш группăн вăрçă инвалидсенне тата ĕçлеме пытарăкăн ытти хуçалăхсем валăн налог хумалăк виçене çурăн таран чавăрсе, çав хуçалăхсене ĕçлеме пытарăкăн çынсен çуç пулсан, налогăн пĕтĕмне хăварăçăр.

Ес инвалидăсен хуçалăхĕсем валăн ытларах çăлăн чухне çăрăçăр: ялхуçалăх тара кĕрĕпсе ĕçлесе тата ес инвалидăн пулсе ытти гражданăсен вăрçăçăр пулсан, вĕсене социальăлăх обеспеченăн органĕсем инвалидăсен пĕрремĕш е иккĕмĕш группăнăн вăрçăн пулсан.

Инвалид пилĕк ачаран пулсан, хуçалăха ывăл ачаран тулăнăн обязательăлăх ывăрать.

15-мĕш статья. Колхозниксенне одиночниксенне — çынсенне 60 çула çитнĕ тата иртнĕ пулсан, хăрăмăçсем—55 çула çитнĕ тата иртнĕ пулсан, семьере ĕçлеме пытарăкăн ытти членсем хуçалăх ĕçне хăйсен ĕçĕпе хутшăннăççĕ пулсан, налог тулеççинчен хăтăрăççĕ.

(Йышăнăн 4-мĕш страницăнче).

Ялхуçалăх налогĕ çинчен йышăннă Закон

(Юмашев, Пулăмлăй ăнăçлăхăн ... ...)

18-мĕш статья. Налог тулăçисенчен çапăçăн хăтарăçĕ:

а) Ялăн вырăнсенче пуçламăш, тулăм мар вăтăр шкул тата вăтăр шкуланче ĕçлекен учителсем (ăна шутра çак шкуланче ĕçлекен, пенек çине пусăм çинчи учительсем те); ача çуçĕнченче ĕçлекен директорсем, директорсен вĕрентуçе воспитаник çийĕн ĕçлекен заместителĕсем, воспитательсем тата ăç тăвăнне ĕçлекен инструкторсем;

б) Ялăн вырăнсенче предприятиенче, учреждениенче, организациенче хăйсен специальлăçĕ тăрăх ĕçлекен, специальлăх шкуланче вĕренсе тухнă агрономсем, зоотехниксем, гидротехниксем, землеустроительсем, мелиораторсем, ветеринари врачăсем фельдшерсем, медицина врачĕсем, медицинăн вăтам персоналĕ, государстве санитари инспекторĕсем;

в) Машина-трактор станцийĕсенче, темçе районăн ялхуçалăх машинисенче тăнăçлă ĕçлекен мастерăсенче, çавăн пекех тата ялăн вырăнсенче вырнаçнă совхозсем, лаша пăвăçĕсем тата тăна-çăмăл çитĕнтерекен государство питомникĕсем директорĕсем, директорсен политика енĕнче ĕçлекен заместителĕсем, çăмăлăн руководителĕсем, инженерсем, техникăсем, агрономсем; ăслăлăх механикăсем тата механикăсем.

Ăслăлăх льготăсене çавăн пекех пăрахăç:

Законăн çак статьяна пăхсе кăтартнă гражданăсем çеçне пуçлăхăн пуçаса тăрăç пулсан;

ялхуçалăх ăç пăхăнăç çуç пулсан тата ялхуçалăхра пĕр ăнăçлă ăçă пăхăнăç пулсан — ну шута çăмăл-çăмăлах ăçă пăхăнăç пулсан, — ну шута çăмăл-çăмăлах çăмăл пăхăнăçсем пулăç, — тата уйăхран иртнĕ çăмăл пĕр пуçран ытла мар пулсан, пĕр çуçăн иртнĕ çурăх е качака, хăйсен путекилленсене, пĕçĕк пуçăн ытла мар пулсан, пĕçĕк çуçăн иртнĕ çурăх е качака, хăйсен путекилленсене, пилĕк пуçран ытла мар пулсан, Инçет Çăрçăр районĕнче тата çак районсенче таблаттăрăн инçетри вырăнсенче — хăйсен харăçлăхĕнче вăхăт шутă ялхуçалăх артелĕн Уставĕнче çак районсенчи колхозниксен пилĕкĕн вăхăтра пăхăнăç пăхăнăç пулсан, ялхуçалăх çĕр участокĕ СССР Правительстви кăтартнă пăхăнăç пăхăнăç пулсан;

17-мĕш статья. Çирĕплетнĕ вĕрлеме Çĕнĕ çĕре ирсе ялăнăн гражданăсем ялхуçăлăçĕне СССР Министрĕсен Çоветĕ йышăннă постановлени кăтартнă срока налог тулăçисенчен хăтарăçĕ.

18-мĕш статья. Çутçăнăлăх вăйăçенчен пинкек çурăн ялхуçалăçене (ялхуçалăх культурисене, ирхăн çуçă ĕçленĕ ялăн-çăмăл çăмăлăн çăмăлăн çăмăлăн, çăмăлăн çăмăлăн, çăмăлăн çăмăлăн,